

Το σύστημα εκπαίδευσης και η ελληνική οικονομία

Πρόσφατα ευρήματα

Svetoslav Danchev
Υπεύθυνος Μικροοικονομικής Ανάλυσης και Πολιτικής
IOBE

Το εκπαιδευτικό σύστημα και η οικονομία:

Η δόμηση του ανθρώπινου κεφαλαίου στην Ελλάδα

Cotsen Hall, Αθήνα, 9 Οκτωβρίου 2019

Κρίσιμος ο ρόλος της εκπαίδευσης για την ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας και την άμβλυνση των ανισοτήτων

Κύριες επιδράσεις της εκπαίδευσης στην οικονομία

Δόμηση ανθρώπινου κεφαλαίου

- Ανάπτυξη και προσαρμογή δεξιοτήτων και γνώσεων

Έρευνα και καινοτομία

- Ανάπτυξη λύσεων και εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού για τη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων και εφαρμογών

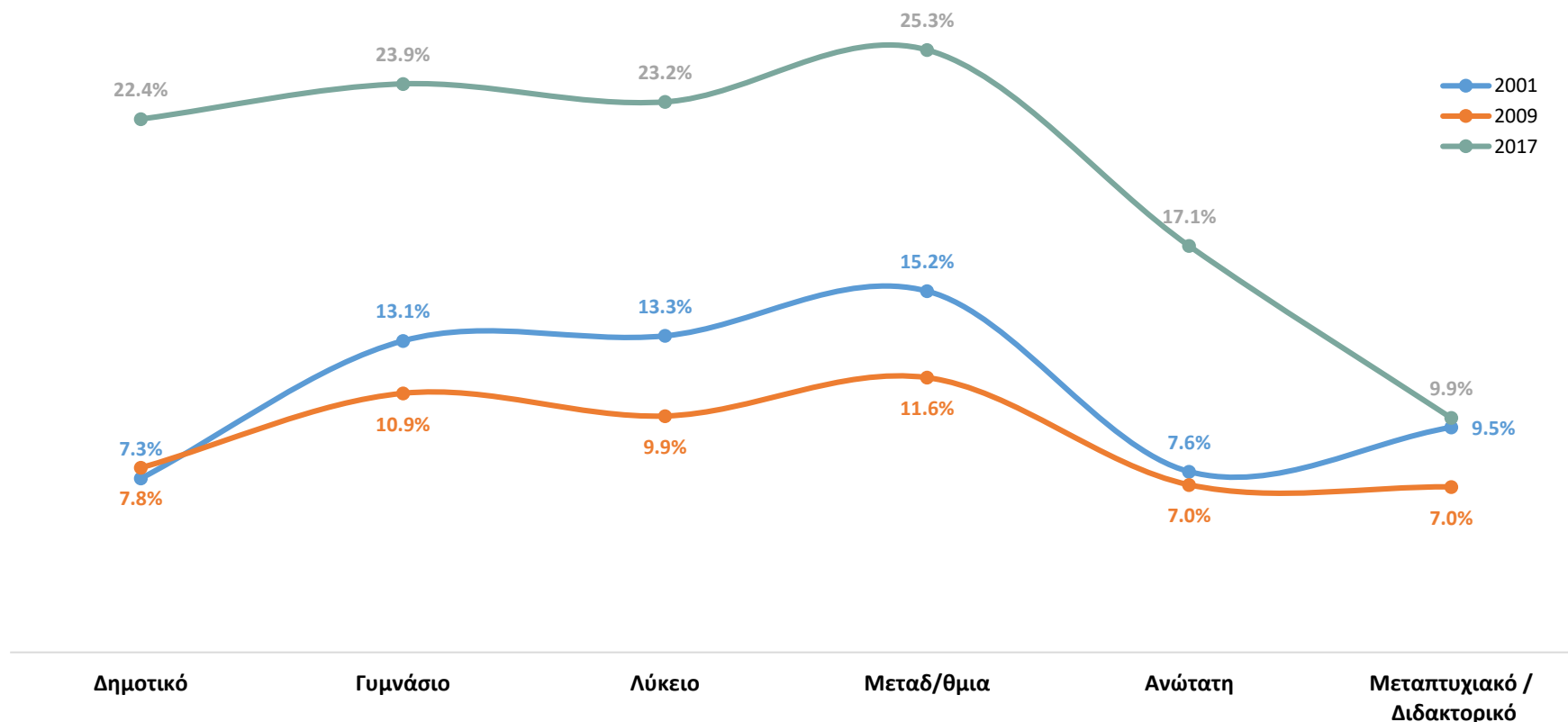
Κοινωνική κινητικότητα

- Κοινωνική ανέλιξη παιδιών από ευάλωτα κοινωνικά στρώματα
- Πληρέστερη αξιοποίηση της δεξαμενής ταλέντων μιας κοινωνίας

Δόμηση ανθρώπινου κεφαλαίου:
Εκπαίδευση και αγορά εργασίας

Υψηλότερο το ποσοστό ανεργίας στους αποφοίτους μεταδευτεροβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Ποσοστό ανεργίας με βάση το επίπεδο εκπαίδευσης, 2001, 2009, 2017

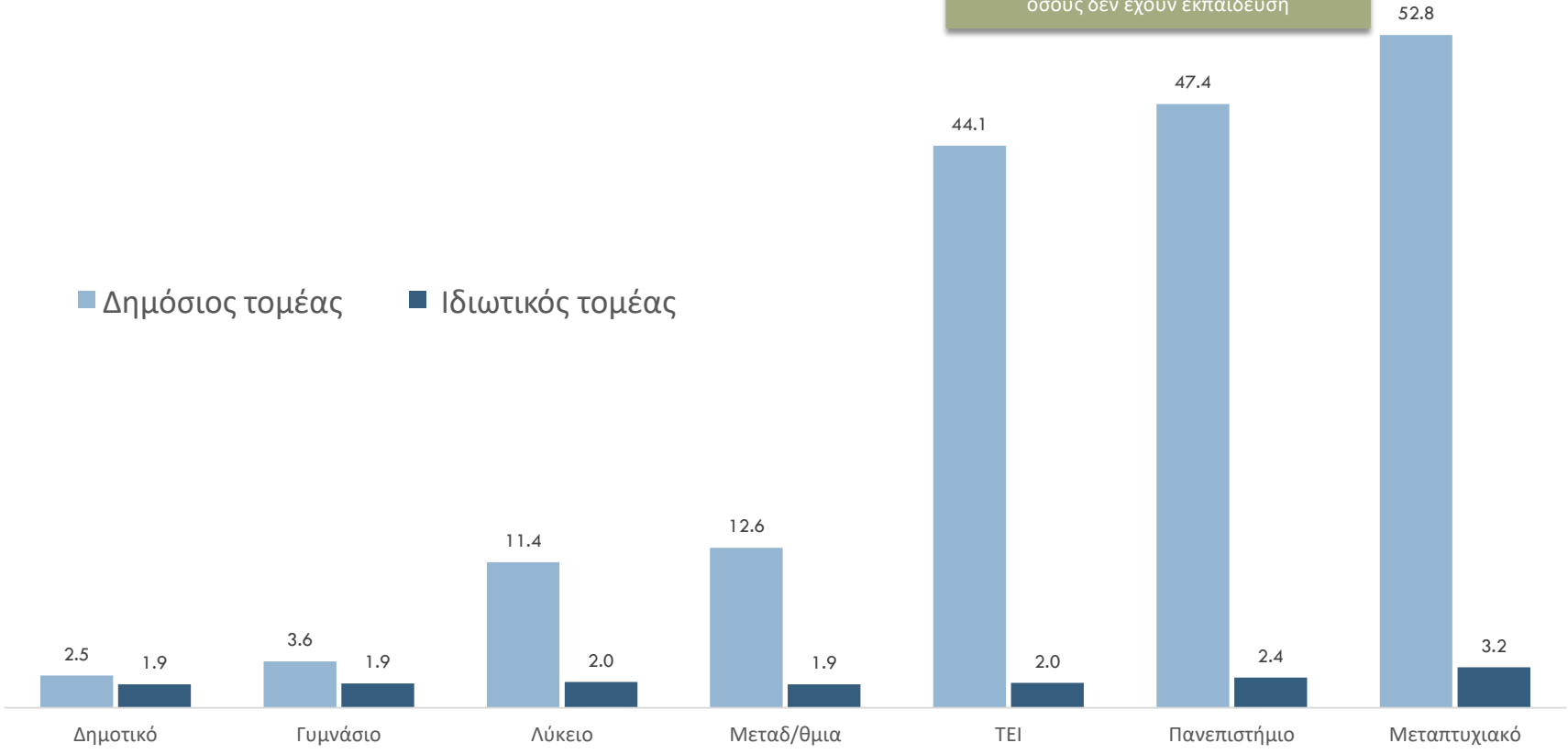
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Στους πτυχιούχους πανεπιστημίων ή ΤΕΙ το ποσοστό ανεργίας είναι αυξημένο κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες το 2017 σε σχέση με το 2009

Η εκπαίδευση βελτιώνει σημαντικά την πιθανότητα απασχόλησης στον δημόσιο τομέα – πολύ μικρότερη επίδραση στον ιδιωτικό τομέα

Επίδραση στη σχετική πιθανότητα (odds ratio) απασχόλησης

Στον δημόσιο τομέα, η σχετική πιθανότητα να είναι κάποιος απασχολούμενος είναι 47 φορές υψηλότερη για τους πτυχιούχους πανεπιστημίων σε σχέση με όσους δεν έχουν εκπαίδευση

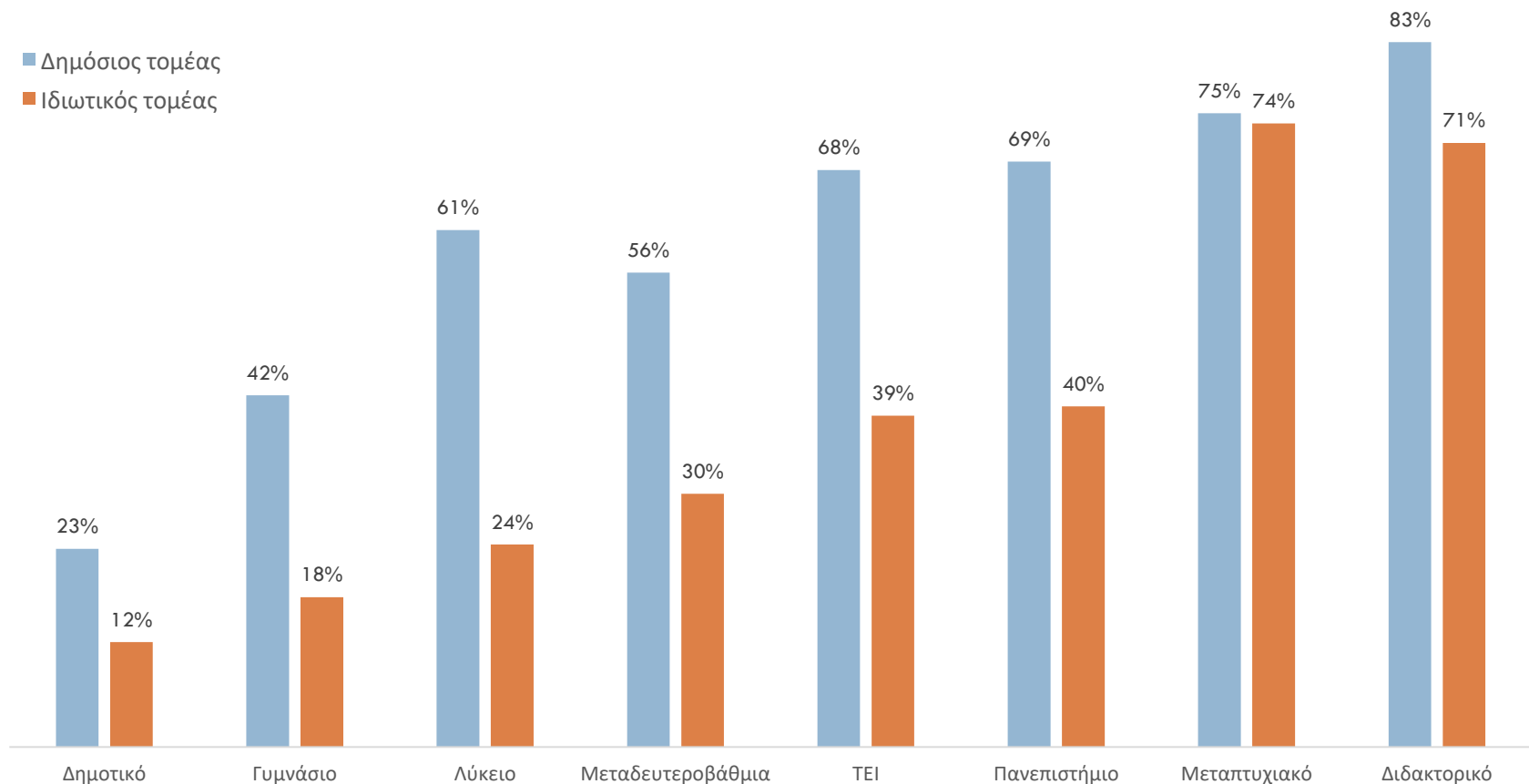

Πηγή: IOBE (2018), Εκπαίδευση και αγορά εργασίας στην Ελλάδα: Επιπτώσεις της κρίσης και προκλήσεις

Στον ιδιωτικό τομέα, η εξέλιξη από το Δημοτικό έως και τα ΤΕΙ δεν αυξάνει σημαντικά την σχετική πιθανότητα απασχόλησης

Η εκπαίδευση επιδρά θετικά στις αποδοχές των εργαζομένων

Ελαστικότητα αποδοχών ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης

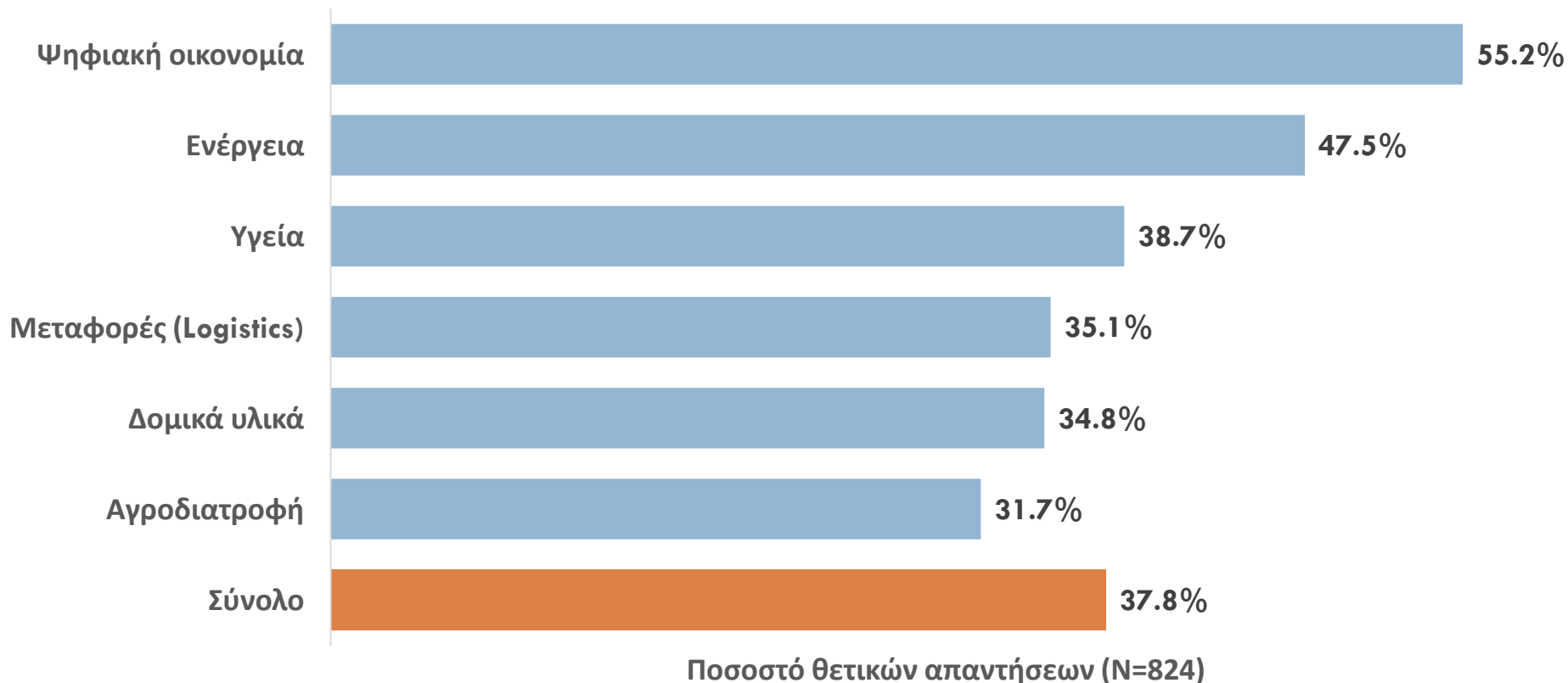

Πηγή: IOBE (2018), Εκπαίδευση και αγορά εργασίας στην Ελλάδα: Επιπτώσεις της κρίσης και προκλήσεις

Πολύ μικρή διαφορά στις αποδοχές μεταξύ των αποφοίτων ΤΕΙ και Πανεπιστημίων
Πολύ μεγάλη μεταξύ των κατόχων μεταπτυχιακού και πτυχίου στον ιδιωτικό τομέα

Πρόσφατη έρευνα IOBE και Public Issue για λογαριασμό του ΣΕΒ: Το 37,8% των επιχειρήσεων αντιμετωπίζει δυσκολίες κάλυψης κενών θέσεων εργασίας

Υπάρχουν κενές θέσεις αυτή τη στιγμή;

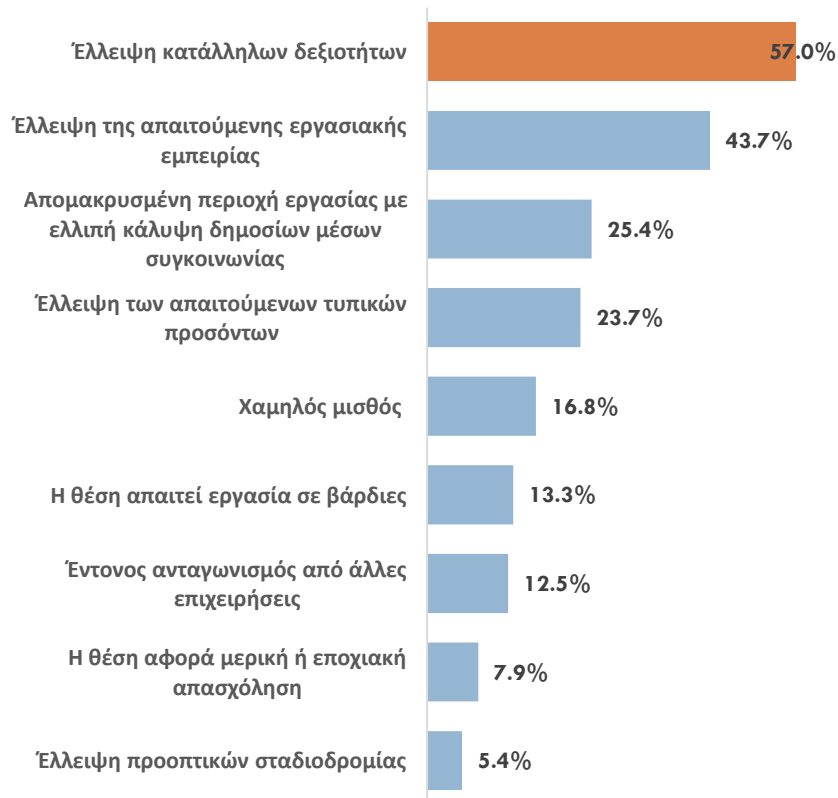

Πηγή: IOBE – Public Issue (2019), Ποσοτικές Έρευνες σε Βιομηχανικές Επιχειρήσεις επί Θεμάτων ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού της Πράξης «Θεσμική και επιχειρησιακή ενδυνάμωση του κοινωνικού εταίρου ΣΕΒ»

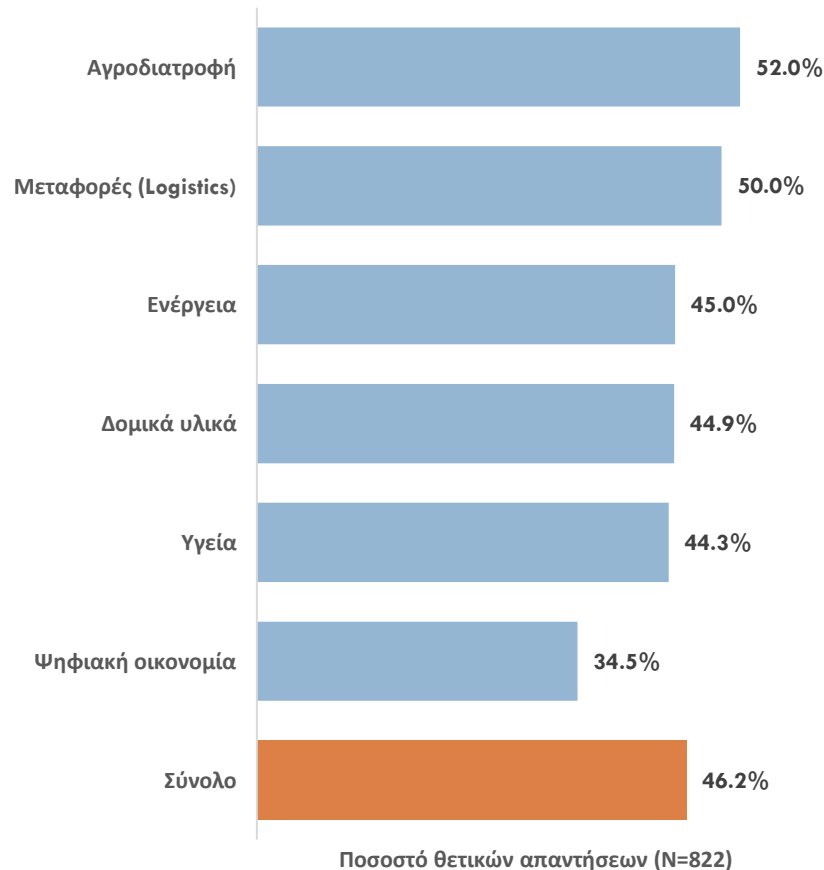
Κυριότερη αιτία – έλλειψη κατάλληλων δεξιοτήτων

Σημαντικές ελλείψεις δεξιοτήτων και στις υφιστάμενες επιχειρήσεις

Ποιες είναι οι κυριότερες αιτίες (δυσκολίες κάλυψης κενών θέσεων εργασίας);

Εντοπίζετε ελλείψεις γνώσεων και δεξιοτήτων στους εργαζόμενους της επιχείρησής σας;

Σημείωση: Τα ποσοστά δεν αθροίζουν στο 100% λόγω του ότι ήταν δυνατή η επιλογή πολλαπλών απαντήσεων

Πηγή: IOBE – Public Issue (2019), Ποσοτικές Έρευνες σε Βιομηχανικές Επιχειρήσεις επί Θεμάτων ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού της Πράξης «Θεσμική και επιχειρησιακή ενδυνάμωση του κοινωνικού εταίρου ΣΕΒ»

Οι κενές θέσεις εργασίας αφορούν κυρίως επιστημονικό δυναμικό και τεχνικούς

Ποιες από τις κατηγορίες επαγγελματιών αφορούν οι κενές θέσεις εργασίας;

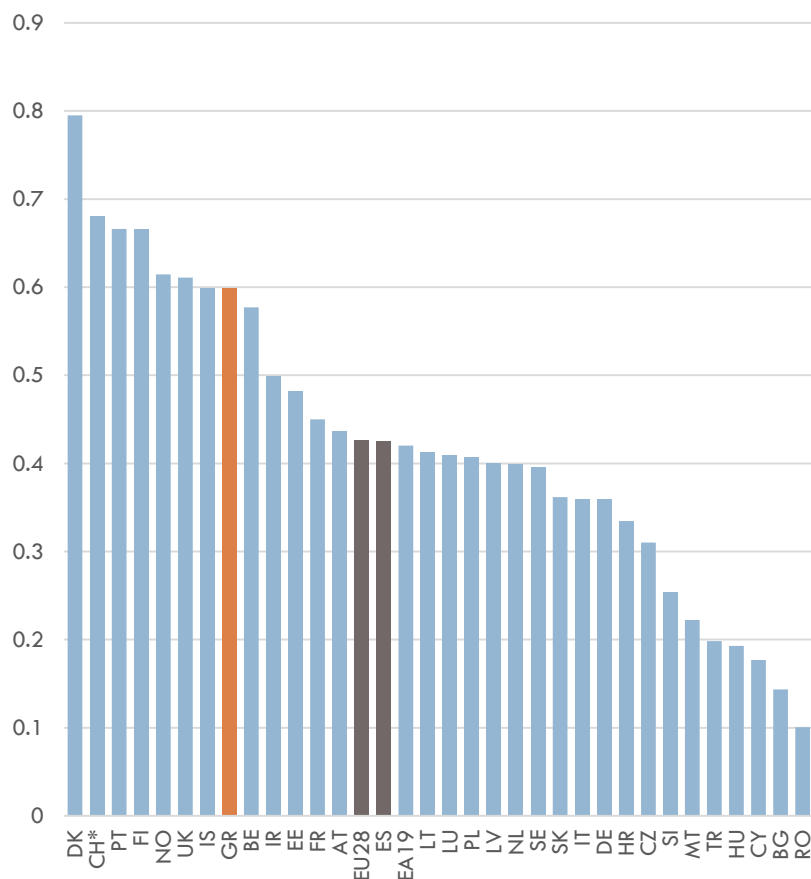
Σημείωση: Τα ποσοστά δεν αθροίζουν στο 100% λόγω του ότι ήταν δυνατή η επιλογή πολλαπλών απαντήσεων

Πηγή: IOBE – Public Issue (2019), Ποσοτικές Έρευνες σε Βιομηχανικές Επιχειρήσεις επί Θεμάτων ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού της Πράξης «Θεσμική και επιχειρησιακή ενδυνάμωση του κοινωνικού εταίρου ΣΕΒ»

Εκπαίδευση και καινοτομία

Η Ελλάδα έχει από τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης σε Ε&Α στα ΑΕΙ στην Ευρώπη, ωστόσο υστερεί στις δαπάνες για Ε&Α

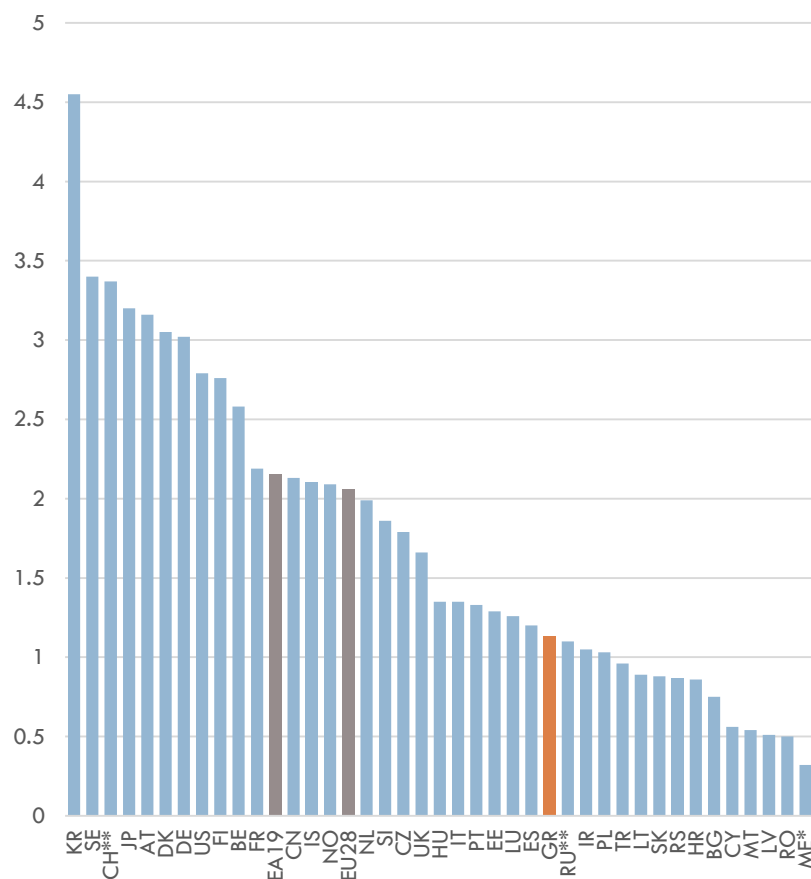
Εργαζόμενοι σε Ε&Α σε ΑΕΙ (ΙΠΑ) ως % της συνολικής απασχόλησης, 2017

Σημ.: * 2015. Τα υπόλοιπα στοιχεία αφορούν το 2017.

Πηγή: Eurostat

Δαπάνες Ε&Α, % του ΑΕΠ, σύνολο των τομέων, 2017

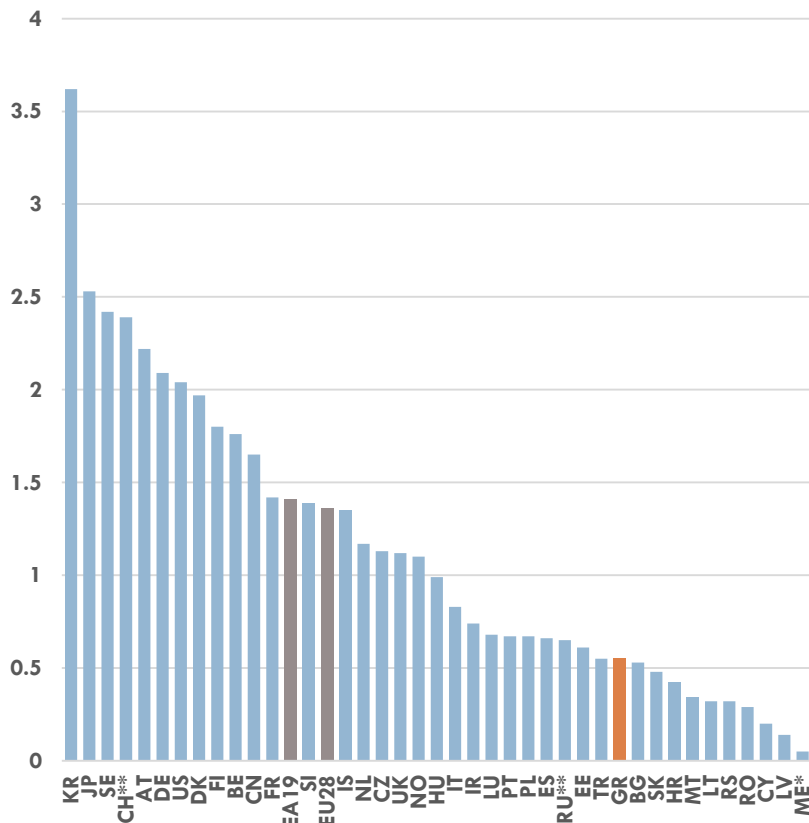

Σημ.: * 2016, ** 2015. Τα υπόλοιπα στοιχεία αφορούν το 2017.

Πηγή: Eurostat

Σημαντική είναι η υστέρηση αυτών των δαπανών στον επιχειρηματικό τομέα

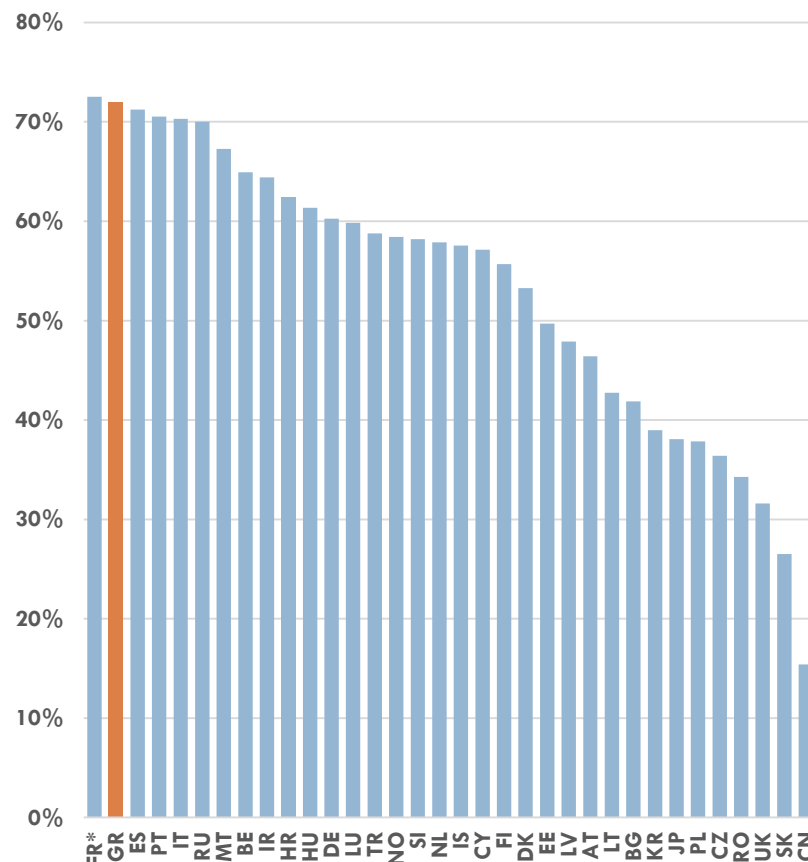
Δαπάνες Ε&Α, % του ΑΕΠ, επιχειρηματικός τομέας, 2017

Σημ.: * 2016, ** 2015. Τα υπόλοιπα στοιχεία αφορούν το 2017.

Πηγή: Eurostat, εκτιμήσεις IOBE

Μερίδιο των αμοιβών στις δαπάνες Ε&Α στα ΑΕΙ, 2015

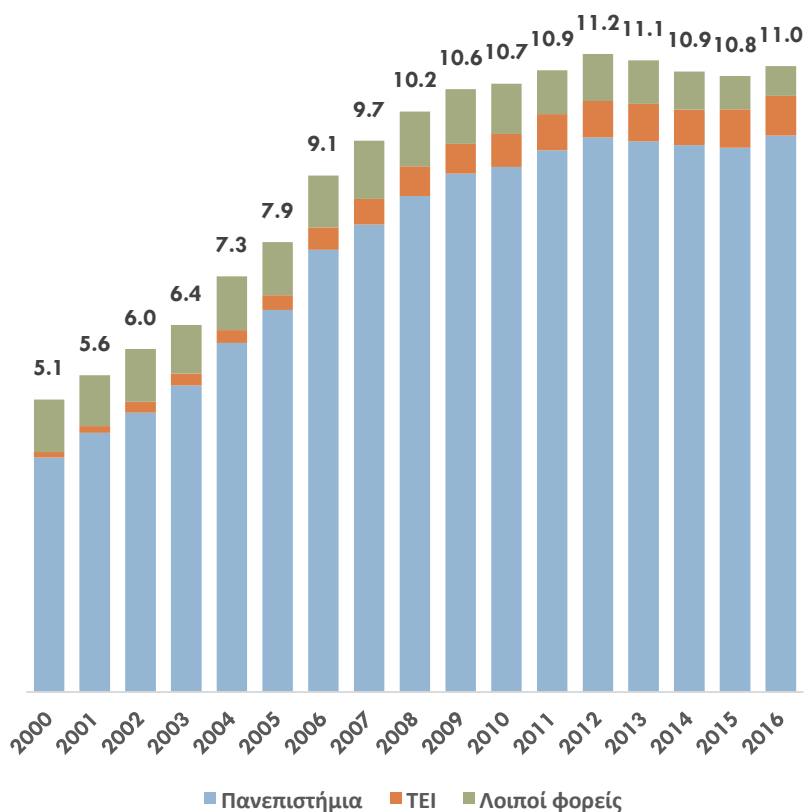

Σημ.: * 2014. Τα υπόλοιπα στοιχεία αφορούν το 2015.

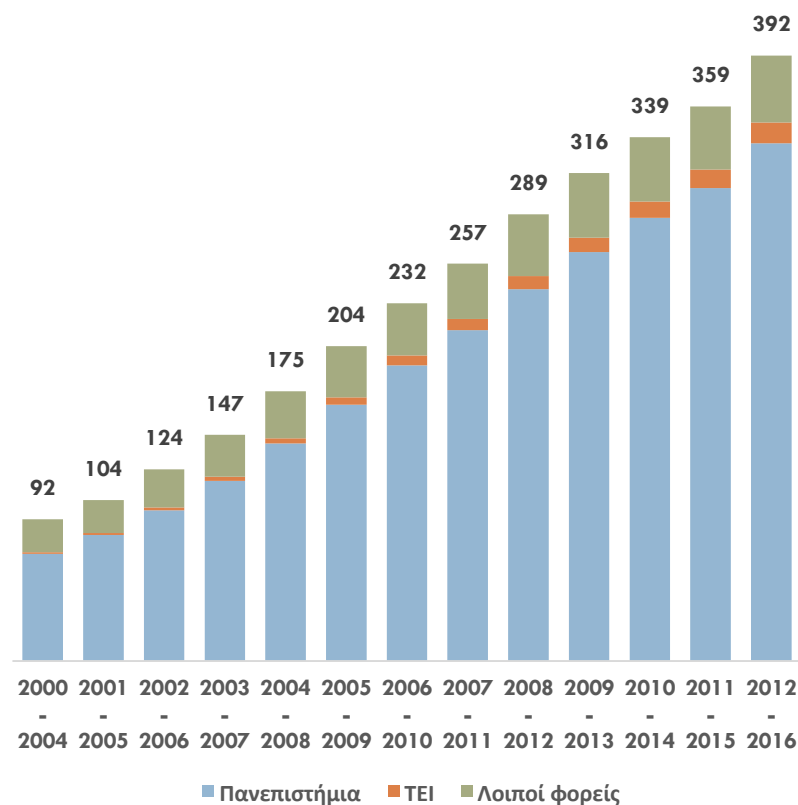
Αυξημένο μερίδιο των αμοιβών στις δαπάνες για Ε&Α στα ελληνικά ΑΕΙ

Επιβράδυνση της ανόδου των δημοσιεύσεων με την κρίση, ωστόσο ο αριθμός αναφορών εξακολουθεί να αυξάνεται

Αριθμός δημοσιεύσεων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά (χιλ.)

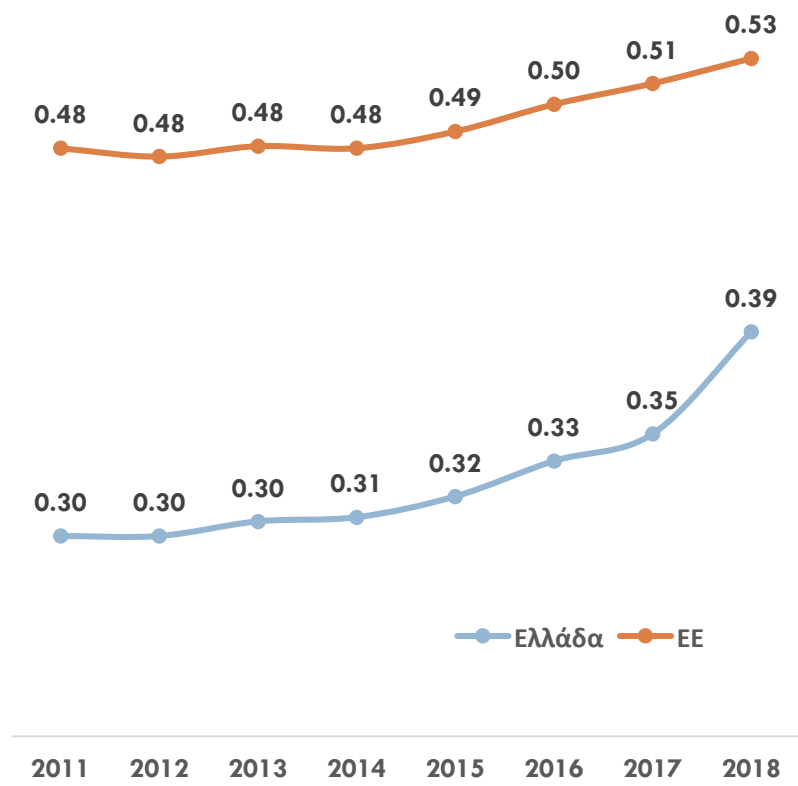

Αριθμός αναφορών σε ελληνικές δημοσιεύσεις (χιλ.)

Παρά το μέγεθος και την ποιότητα του ερευνητικού δυναμικού, η παραγωγή καινοτομίας είναι χαμηλή

Συνοπτικός δείκτης καινοτομίας

Επιδόσεις της Ελλάδας στους σύνθετους δείκτες καινοτομίας, 2018 (100=ΕΕ)

Πηγή: European Innovation Scoreboard Database 2019

Υστέρηση από τον μ.ο. της ΕΕ παρατηρείται σε 8 από τους 10 σύνθετους δείκτες καινοτομίας

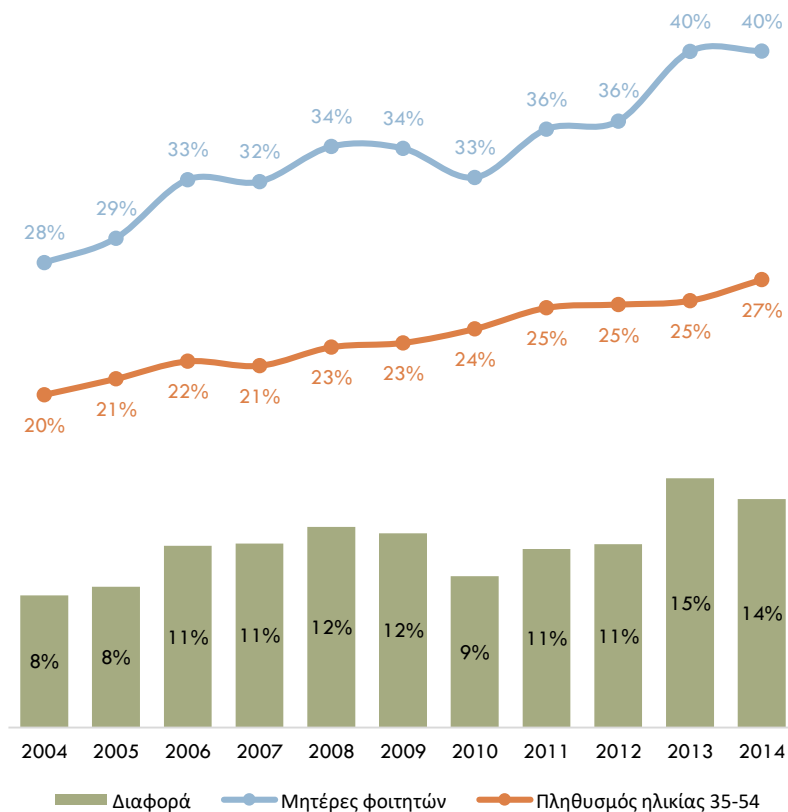
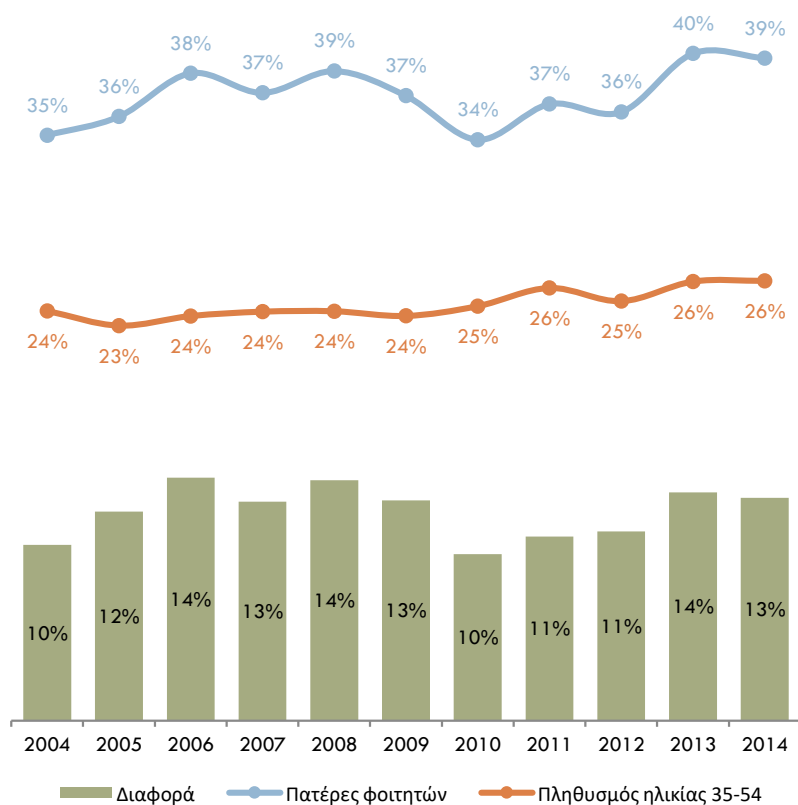
Εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες

Αρκετά υψηλότερο είναι το ποσοστό ατόμων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανάμεσα στους γονείς των φοιτητών σε σύγκριση με τον ευρύτερο πληθυσμό

Ποσοστό φοιτητών με γονείς απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σύγκριση με τον ευρύτερο πληθυσμό

Πατέρες και άνδρες αντίστοιχης ηλικίας

Μητέρες και γυναίκες αντίστοιχης ηλικίας

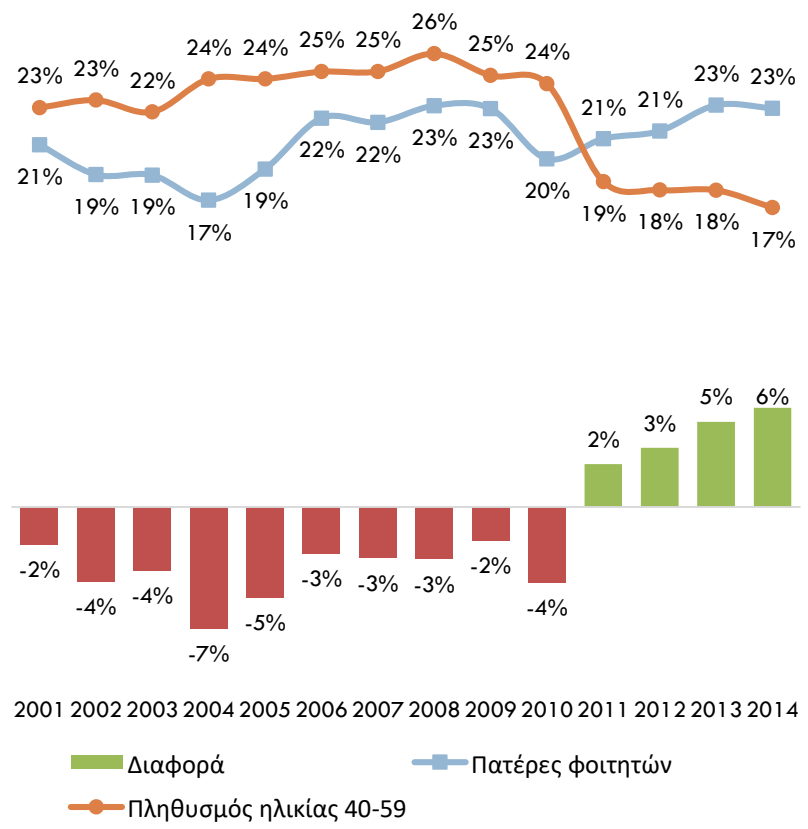

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE.

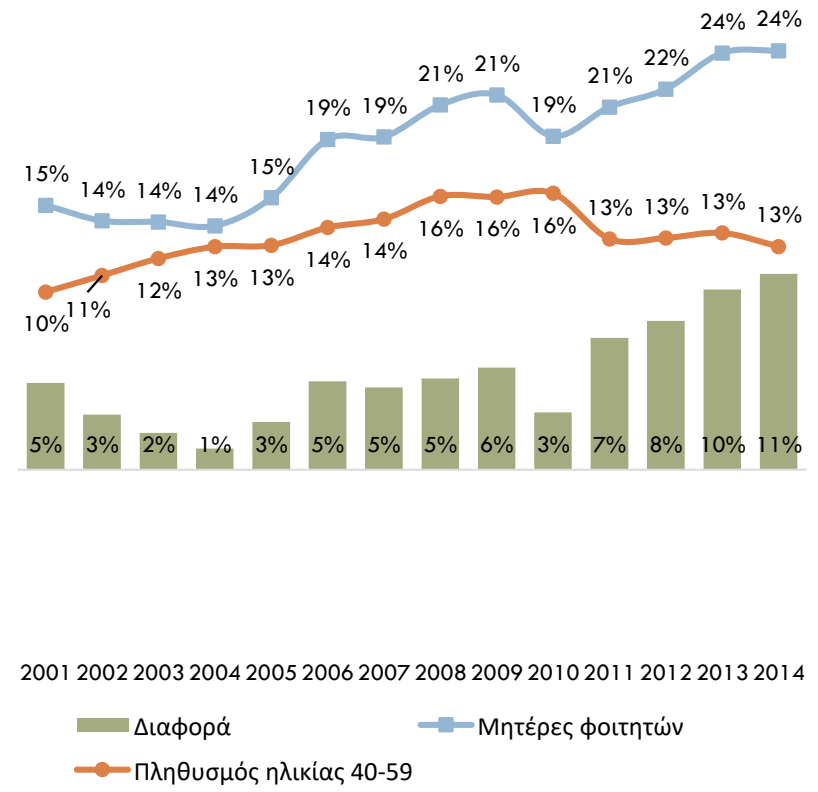
Η κατάσταση απασχόλησης (ειδικά της μητέρας) φαίνεται πως επίσης επηρεάζει σημαντικά την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Ποσοστό φοιτητών με γονείς με υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο απασχόλησης σε σύγκριση με τον ευρύτερο πληθυσμό

Πατέρες και άνδρες αντίστοιχης ηλικίας

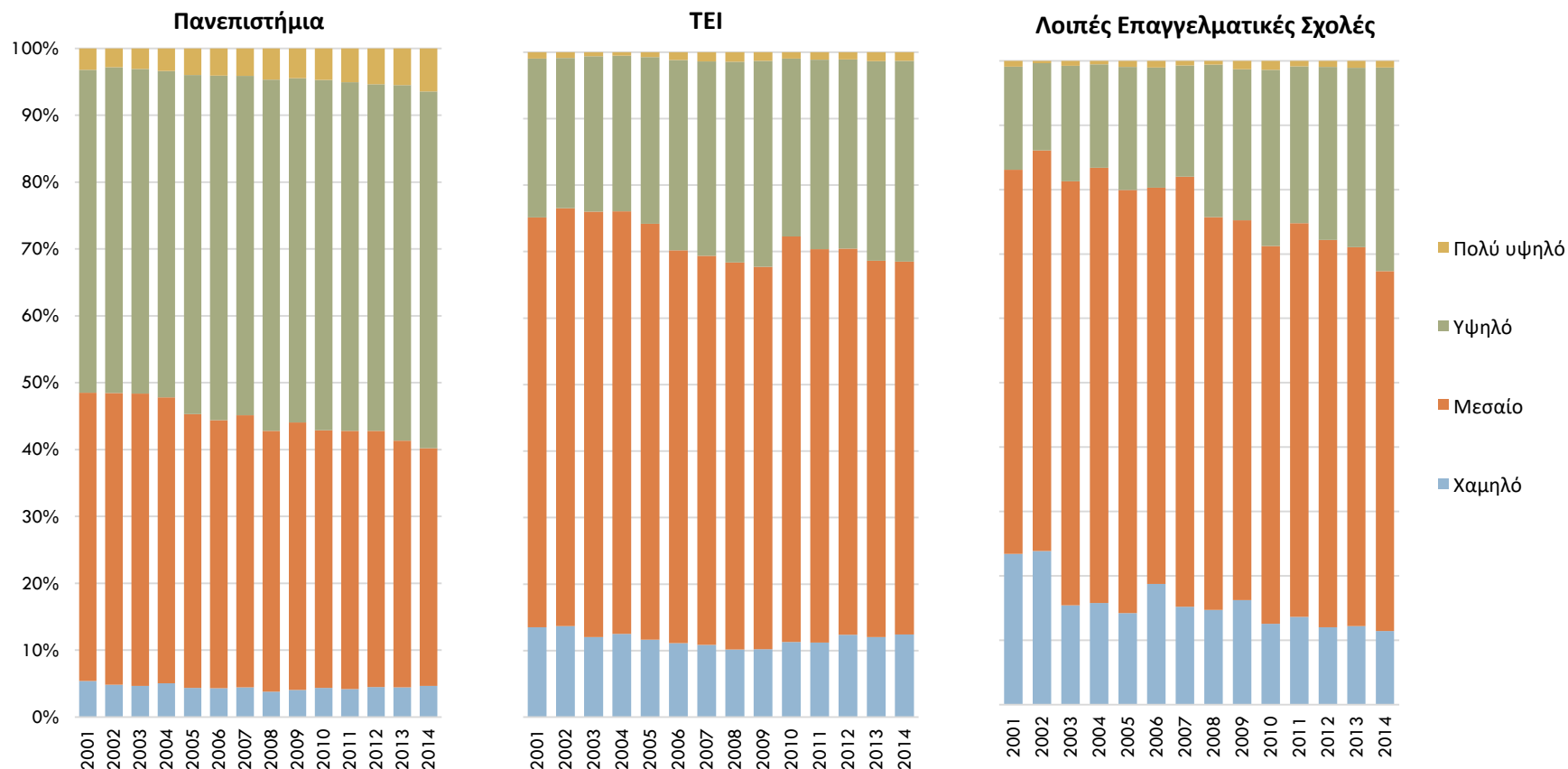

Μητέρες και γυναίκες αντίστοιχης ηλικίας

Παρατηρούνται σημαντικές διαφορές ως προς το κοινωνικο-μορφωτικό επίπεδο (ΚΜΕ) των γονέων μεταξύ των πανεπιστημίων και των λοιπών ιδρυμάτων

Διάρθρωση του πληθυσμού φοιτητών ανάλογα με το ΚΜΕ των γονέων

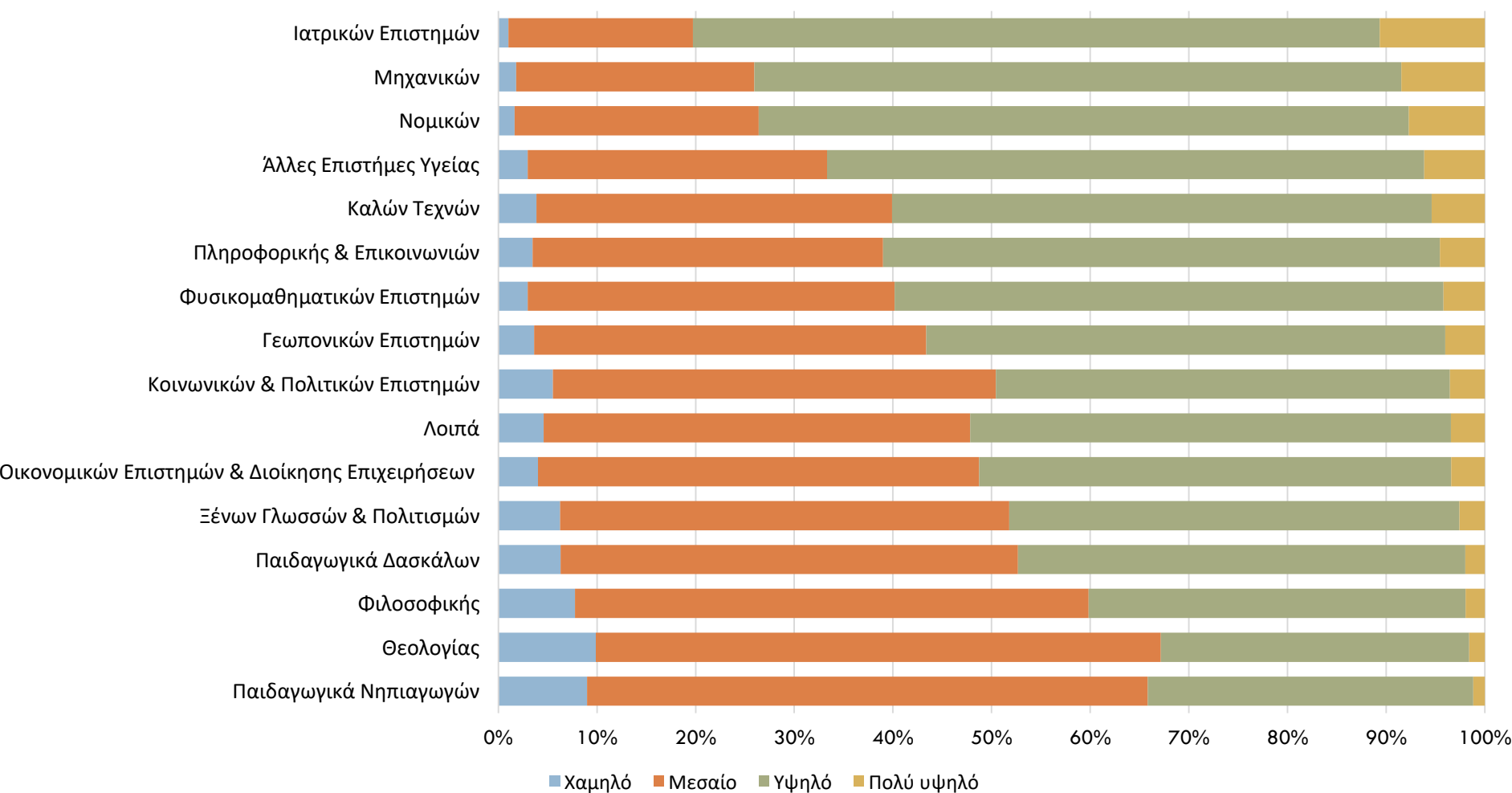

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE.

Η πιθανότητα φοίτησης σε πανεπιστήμιο είναι αυξημένη κατά 36,7% και 36,2% για φοιτητές με γονείς πολύ υψηλού και υψηλού ΚΜΕ αντίστοιχα

Αυξημένα ποσοστά φοιτητών με «πολύ υψηλό» ΚΜΕ γονέων παρατηρούνται στις πανεπιστημιακές σχολές ιατρικής, μηχανικών και νομικής

Κοινωνικό-μορφωτικό επίπεδο νοικοκυριού ανά πεδίο σπουδών στα πανεπιστήμια, Μ.Ο. 2001-2014

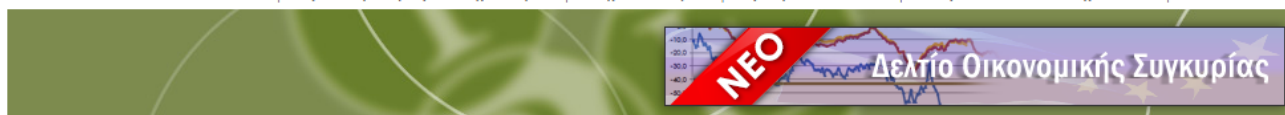
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE.

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

IOBE | Ερευνητική Δραστηριότητα | Δημοσιότητα | Γραφείο Τύπου | Σωματείο Υποστηρικτών | Επικοινωνία

Ερευνητική Δραστηριότητα

Εκπαίδευση και Οικονομία

Η εκπαίδευση, πέρα από την καθαυτή αξία της, είναι κρίσιμης σημασίας και για τις προοπτικές μιας οικονομίας. Οι υποχρεωτικές βαθμίδες εκπαίδευσης χτίζουν τις βάσεις για την ανάπτυξη δεξιοτήτων και γνώσεων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση προσδιορίζει τη διαθεσιμότητα εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού που συμμετέχει στην ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και εφαρμογών. Η δια βίου εκπαίδευση συνεισφέρει στην περαιτέρω ανάπτυξη και προσαρμογή των δεξιοτήτων των εργαζομένων καθώς εξελίσσονται η τεχνολογία και οι ανάγκες στην οικονομία.

Παράλληλα, οι ευρύτερες συνθήκες στην οικονομία επηρεάζουν σημαντικά τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος. Η ελληνική κρίση, η δημοσιονομική προσαρμογή που ακολούθησε, η σημαντική μείωση του ΑΕΠ της χώρας, οι αλλαγές στη δομή της απασχόλησης και η αύξηση της ανεργίας, ιδιαίτερα των νέων, έχουν σημαντικές επιπτώσεις για τη χρηματοδότηση του εκπαιδευτικού συστήματος, αλλά και για τη διασύνδεσή του με την αγορά εργασίας. Η αυξανόμενη φυγή στο εξωτερικό προσωπικού και αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης («διαρροή εγκεφάλων») στερεί από τη χώρα πολύτιμο ανθρώπινο κεφάλαιο.

Επομένως, η ανάλυση της αμφίδρομης σχέσης της εκπαίδευσης και της υπόλοιπης οικονομίας στην Ελλάδα, έχει ιδιαίτερη σημασία ως βάση και για την αναζήτηση επιλογών πολιτικής για την ανάπτυξη της χώρας. Το σύστημα εκπαίδευσης θα επηρεάσει καθοριστικά τη νέα δομή της ελληνικής οικονομίας μετά την κρίση. Η ορθή θεσμική αναδιοργάνωση του συστήματος και η στενότερη διασύνδεσή του με την οικονομία και την αγορά εργασίας, είναι προϋποθέσεις για την οικοδόμηση ενός νέου παραγωγικού υποδείγματος που θα βασίζεται στην καινοτομία και την εξωστρέφεια.

Σε αυτό το πλαίσιο, το IOBE εξετάζει: α) τα κύρια χαρακτηριστικά του συστήματος εκπαίδευσης στην Ελλάδα και την εξέλιξη τους, με αναφορά στο διεθνές πλαίσιο και σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, β) τις επιπτώσεις της κρίσης και της διαχείρισής της για το σύστημα εκπαίδευσης μετά το 2009, γ) τη διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και την ανεργία των νέων επιστημόνων, δ) την ανάπτυξη της ψηφιακής και άλλων νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, και ε) τη διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής για το εκπαιδευτικό σύστημα.

✉ Εκπαιδευτικές ανισότητες στην Ελλάδα: Πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και επιπτώσεις της κρίσης (14/05/2019)

✉ Εκπαίδευση στην Ελλάδα: Κρίση και εξέλιξη της δημόσιας και ιδιωτικής δαπάνης (19/03/2019)

✉ Κρίση, δημογραφικές μεταβολές και επιπτώσεις στην εκπαίδευση (17/12/2018)

✉ Εκπαίδευση και αγορά εργασίας στην Ελλάδα: Επιπτώσεις της κρίσης και προκλήσεις (09/07/2018)

✉ Τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα: Επιπτώσεις της κρίσης και προκλήσεις (05/07/2017)

Αναζήτηση Ερευνών

-- Κατηγορία ▾
-- Έτος Δημοσίευσης ▾

Ευχαριστώ για την προσοχή
σας